

ската кавга, както той наричаше русско-турската война отъ 1828 — 31, съ занаята и труда си спечелилъ бѣше първото си търговско състояние и вършеше доста обширна търговия. Знаеше, слѣдователно, да прѣдвижда, че въ врѣме на война се печелѣтъ добри пари и, още при първия слухъ за обявяването на войната въ пролѣтъта на 1853 г. той усили търговскитѣ си прѣдприятия, въ които и азъ бѣхъ постъпилъ участникъ, като водител на кореспонденцията и тефтеритѣ; бѣхъ *ключо на работата*, както се изразявахъ неговитѣ приятели, като ме хвалѣхъ, че е отъвѣдилъ синъ *добро момче*. А имущественното състояние на баща ми вече допираше на единъ милионъ гроша — грамадно състояние за въ ония години. Ето какъ азъ въ годината на Парижския трактатъ 1856 располагахъ съ добъръ собственъ капиталъ, обезпеченъ още и съ имуществото на единъ богатъ баща.

Съдихъ, отъ тукъ да започна *споменитѣ* си, за да бждъ по-добрѣ разбранъ въ разказитѣ си, които ще слѣдватъ за моитѣ приключения и перипетии въ цѣлия ми животъ въ едно историческо врѣме за отечеството ни, каквото бѣше втората половина на издихающия вѣкъ.

И тъй, азъ, по онова врѣме (1856 г.), не само че бѣхъ единъ отъ богатитѣ и самостоятелни младежи, съврѣменно и порядъченъ гражданинъ, но бѣхъ още и единъ отъ начетениитѣ въ онова врѣме, наравно поне съ съврѣменнитѣ наши тогава учители и даскали, па знаехъ не само турската книга — да прочитамъ и записвамъ — нужно знание за единъ търговецъ въ турската държава, но знаехъ още и гръцки, рѣдко прѣимущество, ако щете, и черта на благородство; въ онова врѣме гръцизмътъ у насъ още блѣщеше; *евгенисъ* (благороденъ) бѣше всѣкой българинъ, който знаеше гръцки. Считяхъ ме — та дори и азъ го бѣхъ повѣрвалъ — за образованъ младежъ, — *стигнѣлъ на книгата на дѣното*, по простолудно изражение — и то безъ да съмъ излазялъ и ходилъ за учение вѣнъ отъ родния си градъ Търново; излѣзалъ безъ *таня* за умъ отъ еднокласния университетъ на даскалъ Пеня Давидова, учителъ въ българското класно училище при църквата на Св. Николая въ Търново.

Заслужава да разкажъ за образователнитѣ спомени отъ онова врѣме, за тогавашното народно образование, отъ което